

Z A K O N

O OSNOVAMA UREĐENJA SLUŽBI BEZBEDNOSTI REPUBLIKE SRBIJE

I. OSNOVNE ODREDBE

Sadržina zakona

Član 1.

Ovim zakonom se uređuju osnove bezbednosno-obaveštajnog sistema Republike Srbije, usmeravanje i usklađivanje rada službi bezbednosti u Republici Srbiji (u daljem tekstu: službe bezbednosti) i nadzor nad njihovim radom.

U Republici Srbiji zabranjeno je osnivanje i rad službi bezbednosti mimo odredaba ovog zakona.

Načela delovanja službi bezbednosti

Član 2.

Službe bezbednosti deluju na osnovu i u okviru Ustava, zakona, drugih propisa i opštih akata, strategije nacionalne bezbednosti, strategije odbrane i utvrđene bezbednosno-obaveštajne politike Republike Srbije.

Pripadnici službi bezbednosti su dužni da postupaju u skladu sa Ustavom, zakonom, drugim propisima i opštim aktima, prema pravilima struke, nepristrasno i politički neutralno.

Pripadnici službi bezbednosti ne mogu biti članovi političkih stranaka.

Bezbednosno-obaveštajni sistem

Član 3.

Službe bezbednosti deo su jedinstvenog bezbednosno-obaveštajnog sistema Republike Srbije.

Za razmatranje pitanja od značaja za nacionalnu bezbednost osniva se Savet za nacionalnu bezbednost i ovim zakonom posebno uređuju poslovi Saveta od značaja za usklađivanje i usmeravanje rada službi bezbednosti.

Za operativno usklađivanje rada službi bezbednosti osniva se Biro za koordinaciju rada službi bezbednosti (u daljem tekstu: Biro za koordinaciju).

Rad službi bezbednosti je pod demokratskom civilnom kontrolom Narodne skupštine, predsednika Republike, Vlade, Saveta za nacionalnu bezbednost, drugih državnih organa i javnosti, u skladu sa zakonom.

II. SLUŽBE BEZBEDNOSTI

Član 4.

Službe bezbednosti su Bezbednosno-informativna agencija, kao posebna organizacija, Vojnobezbednosna agencija i Vojnoobaveštajna agencija, kao organi uprave u sastavu Ministarstva odbrane.

Službe bezbednosti obavljaju poslove i zadatke u granicama svoje nadležnosti, u skladu sa zakonom.

Službe bezbednosti imaju status pravnih lica.

III. USMERAVANJE I USKLAĐIVANJE RADA SLUŽBI BEZBEDNOSTI

1. SAVET ZA NACIONALNU BEZBEDNOST

Nadležnost

Član 5.

Savet za nacionalnu bezbednost (u daljem tekstu: Savet) jeste telo Republike Srbije koje obavlja određene poslove i zadatke iz oblasti nacionalne bezbednosti.

Savet se stara o nacionalnoj bezbednosti tako što:

- razmatra pitanja iz oblasti odbrane, unutrašnjih poslova i rada službi bezbednosti;

- razmatra međusobnu saradnju organa nadležnih za odbranu, organa nadležnih za unutrašnje poslove i službi bezbednosti i njihovu saradnju s drugim nadležnim državnim organima, kao i saradnju sa organima i službama bezbednosti stranih država i međunarodnih organizacija;

- predlaže nadležnim državnim organima mere za unapređenje nacionalne bezbednosti;

- razmatra predloge za unapređenje nacionalne bezbednosti koje mu upućuju organi nadležni za odbranu, organi nadležni za unutrašnje poslove, službe bezbednosti i drugi nadležni državni organi;

- razmatra pitanja iz delokruga organa državne uprave, autonomnih pokrajina, opština, gradova i grada Beograda koja su značajna za nacionalnu bezbednost;

- razmatra i druga pitanja koja su značajna za nacionalnu bezbednost.

Savet usmerava i usklađuje rad službi bezbednosti tako što:

- razmatra obaveštajno-bezbednosne procene i donosi zaključke kojima određuje prioritete i načine zaštite i usmerava ostvarivanje nacionalnih interesa koji se sprovode putem obaveštajno-bezbednosne delatnosti;

- donosi zaključke u vezi s radom službi bezbednosti i Biroa za koordinaciju;

- donosi zaključke kojima usmerava i usklađuje rad službi bezbednosti;

- donosi zaključke kojima usmerava saradnju službi bezbednosti sa službama bezbednosti stranih država i međunarodnih organizacija;

- donosi zaključke kojima usklađuje delatnosti državnih organa koje su posvećene međunarodnoj saradnji u oblasti nacionalne bezbednosti i odbrane;

- prati izvršavanje zaključaka koje je doneo;

- daje mišljenja o predlozima godišnjih i srednjoročnih planova rada službi bezbednosti;

- daje mišljenja Vladi o predlozima budžeta službi bezbednosti i prati realizaciju odobrenih budžetskih sredstava;

- daje mišljenje Vladi o predlogu za postavljenje i razrešenje direktora službi bezbednosti.

Savet se stara o usaglašenoj primeni propisa i standarda za zaštitu podataka o ličnosti, kao i drugih propisa kojima se štite ljudska prava koja mogu da budu ugrožena razmenom informacija ili drugim operativnim radnjama.

Sastav Saveta

Član 6.

Članovi Saveta su:

- predsednik Republike;
- predsednik Vlade;
- ministar odbrane;
- ministar unutrašnjih poslova;
- ministar pravde;
- načelnik Generalštaba Vojske Srbije;
- direktori službi bezbednosti.

Sekretar Saveta

Član 7.

Savet ima sekretara Saveta, koji učestvuje u radu Saveta bez prava odlučivanja.

Sekretar Saveta stara se o izvršavanju zaključaka Saveta i obavlja druge poslove koji su određeni poslovnikom i drugim aktima Saveta.

Šef kabineta predsednika Republike je sekretar Saveta po položaju.

Kancelarija Saveta

Član 8.

Vlada će uredbom obrazovati Kancelariju Saveta za nacionalnu bezbednost (u daljem tekstu: Kancelarija Saveta), kao službu Vlade, koja obavlja stručne i administrativne poslove za potrebe Saveta, a naročito:

- poslove u vezi sa sazivanjem i pripremanjem sednica Saveta;
- stručne poslove u vezi sa praćenjem sprovođenja smernica i zaključaka Saveta;
- poslove administrativno-tehničke podrške Birou za koordinaciju;
- čuvanje i stavljanje na uvid članovima Saveta izveštaja i drugih akata Saveta.

Način rada Saveta

Član 9.

Sednicu Saveta saziva predsednik Republike. Predlog dnevnog reda sednice utvrđuju predsednik Republike i predsednik Vlade.

Sednici Saveta predsedava predsednik Republike, a ako je on sprečen - predsednik Vlade.

Zaključke i druge akte Saveta potpisuje predsednik Republike.

Sednice Saveta održavaju se po potrebi, a najmanje jednom u tri meseca.

Predsednik Republike može, na svoju inicijativu ili na inicijativu člana Saveta, pozvati na sednice Saveta rukovodioce drugih državnih organa i institucija i druga lica koja nisu članovi Saveta.

Poslovnik Saveta

Član 10.

Savet donosi poslovnik o svom radu.

Poslovníkom i drugim opštim aktima Saveta bliže se uređuju ostala pitanja koja su značajna za rad Saveta, Biroa za koordinaciju i Kancelarije Saveta, kao i način na koji se obavljaju administrativni i tehnički poslovi za Savet.

2. BIRO ZA KOORDINACIJU

Nadležnost Biroa

Član 11.

Biro za koordinaciju operativno usklađuje rad službi bezbednosti i izvršava zaključke Saveta o pitanjima iz svoje nadležnosti.

Biro za koordinaciju posebno:

- utvrđuje zadatke koji se izvršavaju operativnim usklađivanjem delatnosti službi bezbednosti i službi bezbednosti i drugih državnih organa i s tim u vezi koordinira njihove aktivnosti;
- utvrđuje način operativnog usklađivanja u pojedinim slučajevima;
- osniva mešovite radne grupe za operativne zadatke koji se izvršavaju operativnim usklađivanjem delatnosti i utvrđuje njihove zadatke;
- analizira rezultate operativnog usklađivanja i o tome po potrebi izveštava Savet, a najmanje jednom u šest meseci.

Rad Biroa za koordinaciju detaljnije se uređuje Poslovníkom Saveta.

Sastav Biroa

Član 12.

Biro za koordinaciju čine direktori službi bezbednosti i sekretar Saveta.

U radu Biroa za koordinaciju mogu po pozivu da učestvuju:

- predstavnici Ministarstva spoljnih poslova;
- direktor policije i načelnici uprava policije;
- Republički javni tužilac;
- direktor Uprave carina;
- rukovodioci drugih državnih organa, organizacija i institucija.

Saradnja sa Savetom

Član 13.

Nadležni državni organi dužni su da, u skladu sa svojim ustavnim i zakonskim položajem, saraduju sa Savetom u pitanjima iz nadležnosti Saveta, a pre svega u izvršenju zaključaka Saveta.

Ako nadležni državni organ ne saraduje sa Savetom ili ne izvršava zaključke Saveta, sekretar Saveta o tome, bez odlaganja, obaveštava Savet, koji u tom slučaju može pozvati rukovodioca državnog organa da preduzme sve mere koje su predviđene zakonom da bi državni organ uspostavio saradnju sa Savetom ili izvršio zaključak Saveta.

Sredstva za rad

Član 14.

Sredstva za rad Saveta obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

IV. NADZOR NAD RADOM SLUŽBI BEZBEDNOSTI

Načela nadzora

Član 15.

Nadzor nad radom službi bezbednosti zasniva se na sledećim načelima:

- podređenosti i odgovornosti službi bezbednosti izabranim vlastima Republike Srbije;
- političke, ideološke i interesne neutralnosti službi bezbednosti;
- obaveze službi bezbednosti da informišu javnost o izvršavanju svojih zadataka, u skladu sa zakonom;
- dužnosti nosilaca nadzora nad radom službi bezbednosti da obaveštavaju javnost o rezultatima nadzora;
- profesionalne odgovornosti i operativne samostalnosti pripadnika službi bezbednosti u izvršavanju dobijenih zadataka i odgovornosti rukovodilaca službi za rad službi.

Skupštinski nadzor

Član 16.

Narodna skupština obavlja nadzor nad radom službi bezbednosti neposredno i preko nadležnog odbora Narodne skupštine (u daljem tekstu: Odbor).

Odbor naročito:

- nadzire ustavnost i zakonitost rada službi bezbednosti;
- nadzire usklađenost rada službi bezbednosti sa strategijom nacionalne bezbednosti, strategijom odbrane i bezbednosno-obaveštajnom politikom Republike Srbije;
- nadzire poštovanje političke, ideološke i interesne neutralnosti u radu službi bezbednosti;
- nadzire zakonitost primene posebnih postupaka i mera za tajno prikupljanje podataka;
- nadzire zakonitost trošenja budžetskih i drugih sredstava za rad;
- razmatra i usvaja izveštaje o radu službi bezbednosti;
- razmatra predloge zakona, drugih propisa i opštih akata iz nadležnosti službi bezbednosti;
- pokreće inicijative i podnosi predloge zakona iz nadležnosti službi;
- razmatra predloge, peticije i predstavke građana koji su upućeni Narodnoj skupštini u vezi sa radom službi bezbednosti i predlaže mere za njihovo rešavanje i o tome obaveštava podnosioca;
- utvrđuje činjenice o uočenim nezakonitostima ili nepravilnostima u radu službi i njihovih pripadnika i o tome donosi zaključke;
- izveštava Narodnu skupštinu o svojim zaključcima i predlozima.

Sednica Odbora

Član 17.

Pozivu za sednicu Odbora dužan je da se odazove direktor službe bezbednosti. Ako je direktor službe bezbednosti sprečen da prisustvuje sednici Odbora, dužan je da na sednicu uputi svog zamenika, odnosno ovlašćenog predstavnika.

Sednice Odbora mogu biti zatvorene za javnost. U tom slučaju, predsednik Odbora obaveštava javnost o radu Odbora, saglasno odlukama donetim na sednici Odbora.

Izveštavanje Odbora

Član 18.

Direktor službe bezbednosti, najmanje jednom u toku redovnog zasedanja Narodne skupštine, podnosi Odboru izveštaj o radu službe (redovni izveštaj).

Direktor službe bezbednosti podnosi izveštaj Odboru i po potrebi ili na zahtev Odbora (vanredni izveštaj).

Neposredni nadzor

Član 19.

Direktor službe bezbednosti dužan je, na zahtev Odbora, da omogući članovima Odbora pristup u prostorije službe, dozvoli im uvid u dokumentaciju, pruži podatke i informacije o radu službe i odgovori na njihova pitanja u vezi sa radom službe.

Članovi Odbora ne mogu od službi bezbednosti tražiti podatke o:

- identitetu sadašnjih i bivših saradnika službe;
- pripadnicima službe sa prikrivenim identitetom;
- trećim licima kojima bi otkrivanje tih podataka moglo da šteti;
- metodima pribavljanja obaveštajnih i bezbednosnih podataka;
- akcijama koje su u toku;
- načinu primene posebnih postupaka i mera;
- podacima i informacijama koje su pribavljene razmenom sa stranim službama i međunarodnim organizacijama;
- tajnim podacima i informacijama drugih državnih organa u posedu službe.

Obaveza čuvanja tajne

Član 20.

Članovi Odbora i lica koja učestvuju u njegovom radu dužni su da štite i čuvaju poverljive informacije do kojih dođu u radu Odbora i posle prestanka članstva, odnosno rada u Odboru.

Članovi Odbora potpisuju izjavu o obavezi čuvanja tajne posle izbora u Odbor, a lica koja učestvuju u radu Odbora – pre početka angažovanja u Odboru.

Javni nadzor

Član 21.

Službe bezbednosti obaveštavaju javnost o svom radu preko organa kojima dostavljaju izveštaje, na način kojim se ne ugrožavaju prava građana, nacionalna bezbednost i drugi interesi Republike Srbije.

Službe bezbednosti mogu i neposredno obaveštavati javnost o pojedinim bezbednosnim pojavama i događajima.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22.

Rad službi bezbednosti urediće se posebnim zakonima, u skladu sa ovim zakonom.

Do stupanja na snagu zakona iz stava 1. ovog člana primenjivaće se odredbe Zakona o službama bezbednosti Savezne Republike Jugoslavije („Službeni list SRJ”, broj 37/02 i „Službeni list SCG”, broj 17/04) i Zakona o Bezbednosno-informativnoj agenciji („Službeni glasnik RS”, broj 42/02), koje nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Obavezuju se nadležni organi da donesu neophodne podzakonske akte za sprovođenje ovog zakona.

Član 23.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.